

ὑπερ ἀνακυῖ καὶ αὐτὸν τὸν κοινωνικὸν βυθὸν διὰ τεραστίου τινὸς ταράκτρου καὶ φέρει τὰ ἄνω στρώματα εἰς τὰ κάτω, τὰ κάτω στρώματα εἰς τὰ ἄνω. Ἐδῶ, οὕτε ἀπτεται τῶν μεγάλων κοινωνικῶν ομάδων, ἐντεῦθεν ἀπεστεώθησαν καὶ οἱ πολιτικοὶ μας εἰς τάξιν τινα ὑπαλλήλων, ἐμπόρων ἢ βιομηγάνων, ὡς ἡ τάξις τῶν γυναικῶν ζυθοπωλειῶν, τῶν ὀδοκαθαριστῶν καὶ τῶν νεκροθαπτῶν. Ἐνῷ ἀλλαχοῦ ἡ ἐνεργὸς πολιτικὴ εἶναι εἶδος ἀργυρᾶς λίμνης εἰς ἣν ἐκάστοτε ἡ κοινωνία βλέπει τὴν εἰκόνα της, κατοπτρίζεται. Τί ἀντιπροσωπεύει ὁ κ. Σταμούλης, ἢ τί ὁ τῶς βουλευτῆς Ἀττικῆς κ. Φύλλας; Ὁ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν γέφυραν ὕπνους του, ὁ ἄλλος τὴν περικύλων καὶ ὀρτικῶν παρὰ τὰς Στήλας κουθένταν του;

Ἡ πολιτικὴ ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ εἶναι ἡ τροφὴ τῶν λαῶν· θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ καθ' ἣν καὶ ἡ λέξις αὐτὴ θὰ ἐκλείψῃ· δὲν θὰ λέγωμεν πλέον· ἡ πολιτικὴ· ἀλλὰ ἡ κοινωνική.

Εἰς τὴν **κοινωνικήν** λοιπὸν αὐτὴν πρέπει νὰ εἰσπομήσουν οἱ πληθυσμοὶ κατὰ τάξεις, καθ' ὁμάδας, κατὰ συμφέροντα, πρέπει νὰ μετρηθῶσιν καὶ ν' ἀντιμετρηθῶσιν αἱ δυνάμεις των, πρέπει νὰ προσλάβῃ ὁ περὶ ὑπάρξεως ἁγῶν τὴν εὐγενῆ καὶ τὴν κτηνώδη μορφήν του, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς κοινωνίαν ἥτις νὰ ζῇ, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς κράτος ὅπερ νὰ δρᾷ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ **Μὴ Χάνεσαι** προσφέρει τῆς μικρᾶς του δυνάμεις.

Καλιδάν

ΠΑΝΣΕΛΕΣ.

Ἄν ὁ Θεὸς ἐκτίζε σήμερον τὸν κόσμον, ἀπὸ ἀβροφροσύνης θὰ ἔκαμε πρῶτα τὴν γυναῖκα.

Κάθε ὁμηλὲς μας ἐπὶ πολὺν καιρὸν μένει νέος.

Τὸ μόνον πρᾶγμά μας τὸ ὅποσον παράγει χωρὶς νὰ εἶναι κεφάλαιον εἶναι ἡ γυναῖκα.

Συκοφαντία εἶναι κάθε κακὸν τὸ ὅποσον λέγουν δι' ἡμᾶς, κακολογία κάθε κακὸν τὸ ὅποσον λέγουν διὰ τοὺς ἄλλους.

Ἡ μέλισσα ἔχει τὸ κέντρον της, ὁ σκαντζόχοιρος τὰς ἀκάνθας του καὶ ἡ γειτόνισσά μου τὰς λειποθυμίας της.

Τὰ ὄντα τὰ ὅποια τρέφονται ἀπὸ νεκρούς εἶναι οἱ κληρονόμοι καὶ τὰ σαρκοφάγα ζῶα.

Ὅταν βλέπω τὸν Δεληγιάννην ὁμιλοῦντα διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος, φαντάζομαι τὴν ἀγγελίδα μου κοπρίζουσαν διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀγροῦ μου.

Κομήτης.

Ἐκ **Καλαμῶν** κάλιν γράφουσιν ἡμῖν :

Ἐλησμονήσεν ὁ ἐπιστεῖλας ὑμῖν νεραῖδοπαρμένος νὰ προσθέσῃ ὅτι ἐκτὸς τῶν καρχαριῶν καὶ τῶν σκυλοψάρων, ἄτινα μαστίζουσιν τὴν ἡμετέραν παραλίαν, πλήθος ἀηδῶν καλίκαντζάρων καὶ ἀναιδῶν σατύρων ἀνεφάνη, ἀπηνῶς ἀροτριῶν καθ' ἐκάστην τὴν ἀμμώδη περὶ τὴν θάλασσαν μας ταινίαν, ἀναγκάζον δὲ τὰς περικαλεῖς νύμφας ν' ἀποσύρωνται ἐνωρὶς εἰς τὰ σκοτεινὰ ἄντρα των. Τοῦτο λίαν τὰς ἐστενοχώρησε, δυὸ αἱ περικαλεῖς νύμφαι ἐπεκαλέσθησαν τοῦ τερπικεραύνου Διὸς τὴν προστασίαν. Ἐπακούων δ' ὁ Ζεὺς τὰς καλλισφύρους νύμφας «Νοῦσον ἀνὰ τὴν πόλιν ὥρσε κακὴν, τὴν ἐπιζωοτίαν.» Τοῦτο πιστεύομεν ὅτι θέλει διαλύσει τοὺς ὀχληροὺς αὐτῶν λατρευτάς· ἐν ἐναντίᾳ ὅμως περιπτώσει τὰς συμβουλευόμεν ὡς τελευταῖον καταφύγιον νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν Ἀγιαστούραν κανενὸς Τουρλόπαπα.

Μουντρούδαλης.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ.

(Ἐκ Μεθίνων).

18 Ἰουνίου 1882.

Φίλιπτοι συντάσσεται τοῦ **Μὴ Χάνεσαι**.

Ἡ σημερινὴ δὲν εἶναι τερπνὴ, ἀλλ' ὠφέλιμος, διότι εἶναι λεπτομερὲς ὁδηγὸς τῶν ἐρχομένων ἐνταῦθα πρὸςθεραπείαν. Εἴθε μάλιστα καὶ ἕτεροι ἐφημερίδες νὰ τὸ μεταφέρωσι — κυρίως ἐπαρχικαί — διὰ νὰ μὴ ὑποφέρωσι πολλοὶ ἐρχόμενοι ἐνταῦθα ἀνευ προβλέψεως.

Ι

Ἐλευσίς. Τὰ ἀτμόπλοια τοῦ κ. Δ. Γουδῆ—εἰς ὃν ὀφείλεται χάρις καὶ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων, διότι ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς συγκοινωνίας συρρέουν ἤδη πλείστοι ὄσοι καὶ ὠφελεῖται ὁ τόπος, καὶ ἐκ μέρους τῶν μεταβαίνοντων ἐνταῦθα ἀσθενῶν, ἡναγκασμένων πρότερον νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Πόρον καὶ ἐκεῖθεν διὰ λέμβων, ἐνῷ συνήθως πνέει ἀνεμὸς ἐνταῦθα—τὰ ἀτμόπλοια λέγομεν τοῦ κ. Γουδῆ προσεγγίζουσιν εἰς Μεθана ἐξάκις τῆς ἐβδομάδος μένοντα περὶ τὴν ὥραν καὶ ὡς ἀκολουθῶς: Δευτέραν, πέμπτην καὶ Σάββατον, περὶ τὴν 10ην π. μ. ἀφικνούμενα ἐκ Πειραιῶς καὶ Αἰγίνης καὶ ἀπερχόμενα ἐντεῦθεν διὰ Πόρον, Ἰδραν, Σπέτσας, Πορτοχέλιον (ἐπίνειον Κρανιδίου), Ἄστρος, (ἀλλὰ μόνον κατὰ Δευτέραν, διότι ἔρχεται πλαγίως) καὶ Ναύπλιον. Ἐπίσης Δευτέραν, Τρίτην καὶ Παρασκευὴν περὶ τὴν 1 μ. μ. ἐκ Ναυπλίου διὰ τῆς ἰδίας ἁνω γραμμῆς καὶ μόνον κατὰ Τρίτην ἐξ Ἄστρου, μεταβαίνοντας εἰς Πειραιᾶ δι' Αἰγίνης.

Ἀποβιβάζεται τις διὰ στενοῦ στομίου εἰς λιμένα στρουγγύλον καὶ ὅμοιον, ἀλλὰ κατὰ τὸ τρίτον περίπου μικρότερον, τοῦ τῆς ἐν Πειραιῇ Μουνυχίας, οὕτινος ἀριστερόθεν ἐπὶ τῆς ὑπαρείας βουνοῦ, κατωφεροὺς λίαν, εἰς τὰ Λουτρά, δεξιόθεν δὲ μαγικὸς λοφίσκος, ἀνάμικτος βράχου καὶ χώματος, ὀλοστρόγγυλος, ὡς σταυροθόλιον ἐκκλησίας, ἐφ' οὗ διατηροῦνται λείψανα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀρχαίου τείχους, κτισμένου τοῦ πλείστου ἐκ πενταγώνων,

ἐντὶ κυβικῶν, λίθων, (1) ὅστις (λοφίσκος) βεβαίως θά ἦτο ἄλλοτε νήσος, συνδεθείσα δι' ἐπιχωματώσεως (μολώσεως) μετὰ τῆς ξηρᾶς καὶ οὕτως ὥστε ἐσχηματίσθη, χωρισθείσης τῆς θαλάσσης, ὁ λιμὴν τῆς εἰσόδου, εἰς ὃν χύνονται τὰ ἄφθονα ὕδατα τῶν λουτρῶν καὶ ὅστις ἔχει βάθος ἄλλοῦ μὲν μέτρου, ἄλλοῦ δὲ πλείοτερον, διότι τὸ κατεμέτρησα, παρὰ δὲ τὰ λουτρά πλέον τῶν τριῶν μέτρων, καὶ οὗτινος ὁ πυθμὴν εἶνε πλήρης βούρκου, ἐφ' οὗ φύεται πυκνὸν χόρτον, κωλύον τὴν ἀλίευσιν τοῦ ἀπείρου πλήθους τῶν καλουμένων ἰχθύων κεφαλοὶ, οἵτινες πηδῶντες πλέον τοῦ μέτρου ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μᾶς προσπαίζουσιν οὕτως εἰπεῖν, λείχοντας τὰ χεῖλη εἰς τὴν ἀντικρυσίν των.

Ὁ λιμὴν δ' οὗτος, σημειώσατε, ἔνεκα τοῦ βουρκώδους αὐτοῦ πυθμένος, τοῦ γλοιώδους καὶ προξενούντος ἀηδῖαν ἅμα τὸ ψάσῃ τις, χόρτου, ὅπερ ἐντὸς φύεται, καὶ τῆς δυνατῆς ὁσμῆς θείου τοῦ ῥέοντος ὕδατος τῶν λουτρῶν, εἶνε καὶ ὁ κληθεὶς Βρωμολίμνη, τὸ πρῶτον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐγγὺς χωρίον τοῦ δήμου Μεθάνων. Εἶνε δὲ ἡ Βρωμολίμνη καὶ πράσινος πρὸς τὸ μέρος τῶν λουτρῶν.

II

Λουτρά. Τὰ λουτρά, ὡς προεῖπον, εἶνε ἀριστερόθεν, ὡς εἰσερχόμεθα, τοῦ λιμένος, δύο μέτρα μακρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπωρείας τοῦ βουνοῦ. Εἰσὶ δὲ δύο δεξαμεναί, ἐσκαμμέναι ἐπὶ τοῦ βράχου, ἡμίσειος μέτρου βάθους, ὧν ἡ πρὸς τὰ ἄνω πλευρὰ εἶνε μᾶλλον σχισμάδες, ἐξ ὧν ἐξέρχεται ἄφθονον τὸ ἱματικὸν ὕδωρ· αἱ δὲ τρεῖς ἑτεραι εἰσὶν οὕτως κατασκευασμέναι, ἐπίσης διὰ σχισμᾶδων, ὥστε νὰ ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ, ἀντὶ νὰ πλημμυρῇ, πίπτον οἰονεὶ ὑπογείως πρὸς τὸν λιμένα. Οὐχ' ἦττον ἐκτὸς τοῦ μέρους τούτου, ὅλη ἡ παράλιος πλευρὰ τοῦ βουνοῦ ἐξέρχεται ὕδωρ ὁμοιον.

Ὁ πυθμὴν τῶν δεξαμενῶν εἶνε ἐπίσης βραχὺδης καὶ ἀνώμαλος, μολονότι ἔχουν χάλικας μικροὺς ῥίψει· καὶ ἂν δὲν προσέξῃ τις, διότι τὸ νερὸν εἶνε θολὸν ὡς τῆς μπουγάδας, δύναται νὰ γδάρῃ τὸ γόνυ τοῦ ἢ τὸν ἀγκῶνα. Εἰσὶ δὲ περιπεφραγμέναι μὲ σανίδας εἰς ὕψος τεσσάρων περίπου μέτρων, οὕτω δὲ σχηματίζεται οἰκίσκος, οὕτως εἰπεῖν, διηρημένος εἰς δύο, οὗτινος ἡ στέγη, εἶνε ἐκ σανίδων ἐπίσης, θεμένων, οὐχὶ ὀρίζοντίως, ἀλλ' ἡμικαθέτως ἐν ἀποστάσει, ὁμοιοζουσῶν ἐν συνόλῳ ἡμιανοικτὰς κυγκλίδας παραθύρου.

Τοῦτο δὲ, διότι τὸ ἐξερχόμενον ὕδωρ, ἐκτὸς νιφάδων θείου καὶ ἄλλης ὕλης γλοιώδους καὶ μαυροπρασίνου, συχναὶς ἀποπέμπει ἀτμὸν πνιγρὸν, φέροντα δύσπνοιαν· καὶ ἂν ἡ στέγη δὲν εἶχε τὰ μέσα τῆς ἐξατμίσεως, ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνῃ τις οὔτε λεπτὸν ἐντὸς. Ἐνεκα τούτου μάλιστα ἵσταται διαρκῶς ἄνωθεν τῶν λουόμενων ἐπίτηδες ἄνθρωπος (λαμβάνων δεκάρας παρ' ἐκάστου) μὲ μέγα θεριστήριον, (σκοῦπα), ὅπερ κινεῖ διαρκῶς, ὅπως

ἀραιώσῃ τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ δώσῃ συνάμα ὀάρα, ὡς πράττουν ἐν Ἰνδία μὲ μηχανὰς (φουερά). Τὸν Μεθανίτην τοῦτον ἐκάλεσα Μπαρμπά-φουερόν καὶ οὕτω πλέον ἐβαπτίσθη· συνεπῶς καὶ ἡ εἰς τὰ γυναικεῖα λουτρά κρατούσα τὸ ἀριστήριον ἐκλήθη Κυρά-φουερίνα.

Οἱ λουόμενοι εἰσέρχονται ἀνὰ ἐξ περίπου, καταλαμβάνοντες τὴν πλευρὰν, ἐξ ἧς ῥεεῖ τὸ ὕδωρ, ἐκ προλήψεως ὅτι εἶνε ὠφελιμότερον, ἐνῶ τὸ ὕδωρ τοῦτο δὲν ἐξατμίζεται καὶ τηρεῖ παντοῦ τὴν αὐτὴν δύναμιν. Τὸ μεταφέρουν μάλιστα διὰ λέμβου ἐντὸς βαρελίων μέχρι Πόρου, ὅπου καὶ ἐκεῖ κάμνουν λουτρά τινές. Ἀμα δὲ τῇ εἰσόδῳ ἐξαπλοῦνται ὑπτίως οἱ λουόμενοι κρατούμενοι ἀπὸ τὸν βράχον, διότι τὸ ὕδωρ τοὺς ἀνασηκώνει ὡς κολοκύνθας, καὶ τοῦτο εἶνε ὀλίγον κοπιαστικόν. Δὲν μένουν δὲ πλείοτερον τῆς ἡμισείας ὥρας ἐντὸς καὶ πληρώνουν πεντήκοντα λεπτὰ ἕκαστος.

Τὰ λουτρά ἄρχονται ἀπὸ τῆς πέμπτης τῆς πρωίας συνήθως μέχρι τῆς ἐνδεκάτης π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς τρίτης μ. μ. μέχρι τῆς πέμπτης καὶ πλέον. Δὲν ὑπάρχει ὁμως δυστυχῶς τάξις ὡς πρὸς τὴν εἰσόδον, οὐδὲ κανονισμένον τι διατακτικόν, καὶ δύναται νὰ εἰσέλθουν τουρλοῦ τουρλοῦ ἄσθενεῖς. Ὑπάρχει εἶνε βέβαιον, κάλλιστος νέος, ὡς ἱατρός, διωρισμένος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Ἀλέξανδρος Μπέτσης, διδάκτωρ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1873 καὶ ἱατρός ἔκτοτε, ἀλλ' οὔτε θάλαμον τῷ ἐχορήγησαν ἔτι, οὔτε ἄλλας εὐκολίας. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δοθῇ τῷ ἱατρῷ δικαιοδοσία τις καὶ μέσα νὰ ἐπιβάλληται καὶ ὀρίξῃ ἐκάστου τὴν ὥραν τοῦ λουτροῦ, ἀναλόγως τῆς ἀσθενείας, διότι ἔρχονται καὶ λοβιασμένοι, οὐδεὶς δ' ἐξετάζεται προηγουμένως· μὲ ἄλλας λέξεις εἶνε ὀλίγον τι Ελευθέρα Κέρκυρα. Μάλιστα πρέπει διαρκῶς νὰ ἀφήσουν ἐπὶ ἔτη ἓνα ἱατρὸν, ὥστε νὰ σπουδάσῃ τὰ λουτρά, κανονίσῃ καὶ γνωματεύσῃ.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀσθενῶν πληροφοριῶν μου τὸ ὕδωρ, ἀληθῶς ἱματικόν, θεραπεύει κυρίως ἐπιδερμικὰ νόσήματα, τὴν πιτυρίδα, ῥευματισμούς, χρονίαν βρογχίτιδας καὶ χρονίαν κεφαλαλγίαν. Ἐχει θερμοκρασίαν τῆς θαλάσσης περίπου καὶ εἶνε, ὡς ἐκείνης, ψυχρὸν πρὸς στιγμὴν τὸ πρῶτον, ἐνῶ κατόπιν εὐχαριστεῖται ὁ εἰσερχόμενος.

Κάμνουν ἐπίσης καὶ θερμὰ λουτρά, διότι ὑπάρχουν, καὶ πῶς εὐρέθησαν ἀπορῶ, ἀφοῦ λείπουν ὅλα τὰ μέσα—λουτήρες κινητοὶ (μπάνια) ἐκ ζίγκου καὶ δύναται ἕκαστος, πληρώων ἐννοεῖται, νὰ προμηθευθῇ. Τοὺς λουτήρας πληροῦν δι' ὕδατος, μεταφέρουσαι ἐκ πηγῆς τῶν λουτρῶν καὶ προετοιμάζουσι, θερμαίνουσαι τὸ ὕδωρ εἰς βαθμὸν κατὰ βούλησιν, ἄνευ ἱατρικῆς παραγγελίας, γυναῖκες τοῦ χωρίου πρὸς μίαν καὶ ἡμίσειαν δρχμὴν εἰς τὰς πλησίον οἰκίας, δύο δὲ εἰς τὰς μακρυτέρας.

Δύναται τις ἐν τέλει νὰ εἴπῃ περὶ τῶν λουτρῶν τούτων,—καθὼς καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος, ἂν θέλῃτε—ὅτι ἂν εἶχον ὡς τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ τακτοποιήσιν, ἤθελον εἶσθαι σωτήρια, διότι εἶδον πιασμένον βραχίονα κυρίας μετὰ τὸ τρίτον θερμὸν λουτρόν νὰ ἀρχίσῃ μικρὰν κίνησιν περὶ τὸν ὦμον καὶ ἤδη κινεῖνται καὶ οἱ δάκτυλοι τῆς χειρὸς ἄνδρα φέροντα ἐρυθροτάτας βούλας ἐπὶ τοῦ σώματος, μόλις διακρινομένης ἤδη.

[Ἐπεται τὸ τέλος.]

Φαλέξ.

(1) Καὶ εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ Κρανιδίου χωμόπολιν Ἑρμιόνην, κοινῶς λεγομένην Καστρί, παρετήρησα, ὅτε μετέβην ἄλλοτε, ἔχνη τείχους ἀρχαίου φρουρίου ἐκ πενταγώνων λίθων. Ἀξιοπερίεργον εἰς τὸ Καστρί τοῦτο, ὀνομασθέν ἴσως οὕτω ὡς ἐκ τοῦ φρουρίου, ὑπάρχει ἱματικὸν ὕδωρ πρὸς διάλυσιν τῆς λιθιάσεως. Παντοῦ λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν ἱματικά ὕδατα διὰ τὰς ἀσθενείας τοῦ σώματος, ἀλλὰ λείπει τὸ οὐσιωδέστερον, ἂν καὶ ἔχομεν τὴν Αἰγίαν, τὴν Τήνον καὶ τὴν Κέρκυραν, τὸ ἱματικὸν ὕδωρ τοῦ μυαλοῦ.